

Vərəm Xəstəliyi Üzrə Statistik Analiz və Mövcud Vəziyyət (2007-2023)

1. Mövcud Vəziyyət (2023-cü il)

2023-cü ildə Azərbaycanda vərəm xəstəliyi ilə bağlı aşağıdakı göstəricilər qeydə alınmışdır:

- **Ümumi diaqnoz sayı:** 2,816 nəfər
- **Əhalinin 100,000 nəfərinə düşən xəstə sayı:** 27,7
- **Yaş qrupları üzrə paylanma:**
 - 0-13 yaş: 51,95
 - 14-17 yaş: 87,95
 - 18-29 yaş: 356,2
 - 30-44 yaş: 371,45
 - 45-64 yaş: 464,2
 - 65 yaş və yuxarı: 159,55
- **Cinsiyyət paylanması:**
 - Kişilər: 280,26
 - Qadınlar: 150,01

Son illərdə vərəm xəstəliyinin yayılmasında aşağıdakı tendensiyalar müşahidə olunur:

- **Azalma tendensiyası:** 2007-ci illə müqayisədə 2023-cü ildə ümumi xəstə sayı 25% azalmışdır.
- **Yaşlı qrupda artım:** 45-64 və 65+ yaş qruplarında xəstəlik göstəriciləri sabit qalmaqla bəzi illərdə artım müşahidə olunub.
- **Kişilərdə daha yüksək risk:** Kişilərdə qadınlara nisbətən xəstəliyin yayılması 2 dəfəyə yaxın çoxdur.

2. Əvvəlki illərlə Müqayisədə Dəyişikliklər

2.1. Ümumi Statistikalar (2007-2023)

- **Ən yüksək xəstə sayı:** 2010-cu ildə (4,801 nəfər).
- **Ən aşağı xəstə sayı:** 2021-ci ildə (2,535 nəfər).
- **Ən yüksək 100,000 nəfərə düşən göstərici:** 2010-cu ildə (53,74).

2.2. Yaş Qrupları Üzrə Dəyişikliklər

- **18-29 yaş:** 2007-ci ildə 776,05 olan göstərici 2023-cü ildə 356,2-ə qədər azalıb.
- **30-44 yaş:** 2007-ci ildə 599,75 olan göstərici 2023-cü ildə 371,45-ə enib.
- **45-64 yaş:** Bu qrupda azalma daha yavaş olub (2007-ci ildə - 315,85 & 2023-cü ildə - 464,2).

2.3. Cinsiyyət Fərqləri

- Kişilərdə xəstəlik göstəriciləri qadınlara nisbətən daim yüksək olub.
- 2007-ci ildə kişilərdə 433,56, qadınlarda 136,17 olan göstərici 2023-cü ildə müvafiq olaraq 280,26 və 150,01 olub.

3. Səbəblər və Təhlillər

- **Müsbət Dəyişikliklər:**
 - Vərəmə qarşı profilaktik tədbirlərin gücləndirilməsi.
 - Diaqnostika metodlarının yaxşılaşdırılması.
 - Əhəlinin sağlamlıq mədəniyyətinin artması.
- **Problemlər:**
 - 45+ yaş qrupunda xəstəliyin davam etməsi.
 - Kişilərdə riskin yüksək olması (siqaret çəkmə, iş şəraiti kimi amillərlə əlaqədar).

4. Təkliflər

1. **Yaşlı əhalidə profilaktika:** 45+ yaş qrupu üçün xüsusi tarama proqramları tətbiq edilməlidir.
2. **Kişilər üçün məlumatlandırma:** İş yerlərində vərəmlə bağlı maarifləndirmə kampaniyaları keçirilməlidir.
3. **Uşaq və yeniyetmələrdə diaqnostika:** 0-17 yaş qrupu üçün məktəb taramaları genişləndirilməlidir.
4. **Statistikanın təkmilləşdirilməsi:** Xəstəliyin yayılma səbəbləri üzrə daha dəqiq araşdırmalar aparılmalıdır.